

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ботаніки, дендрології та лісової селекції

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ ЛіСПГ
_____ П. І. Лакида
“ ____ ” _____ 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри ботаніки,
дендрології та лісової селекції
Протокол № 11 від “27” травня 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ Ю. М. Марчук

Гарант ОП «Садово-паркове
господарство»
_____ О.В. Піхало

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕКОРАТИВНА ДЕНДРОЛОГІЯ
(скорочений термін навчання)**

галузь знань _____ 20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність _____ 206 «Садово-паркове господарство»
спеціалізація _____
ННІ _____ лісового і садово-паркового господарства
Розробники: доцент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Шевчук
Марія Олександрівна

1. Опис навчальної дисципліни

«Декоративна дендрологія»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»	
Освітній рівень	Бакалавр	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Спеціалізація	—	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ЄКТС	7	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	2
Семестр	2, 3	4, 5
Лекційні заняття	45 год.	14 год.
Практичні, семінарські заняття	—	—
Лабораторні заняття	90 год.	22 год.
Самостійна робота	45 год.	174 год.
Індивідуальні завдання	—	—
Навчальна практика	30	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	6, 3 год.	—

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Декоративна дендрологія – частина ботаніки, що вивчає деревні рослини. Вона відноситься до фундаментальних дисциплін навчального плану ННІ лісового і садово-паркового господарства та є невід’ємною частиною програми підготовки інженерів лісового та садово-паркового господарства. Дендрологія дає майбутнім спеціалістам перше і основне поняття про об’єкти

їх практичної діяльності – дерева, кущі, ліани, напівкущі.

Глибина і об'єм знань, одержаних з дендрології допомагають студентам краще засвоїти інші, пов'язані з нею, дисципліни, виходячи з діалектичної єдності середовища і рослинного організму. Декоративна дендрологія дозволяє студентам пізнати, що зв'язки між середовищем і рослинами багатofакторні, філогенетично обумовлені, що в системі «рослина-середовище» більш рухомими, динамічними і менш стійкими є рослини.

Завдання. Декоративна дендрологія дає можливість спеціалістам, які проектуєть садово-паркові об'єкти та інженерно-технічним працівникам, які здійснюють їх будівництво, докладно вивчити найбільш цікаві для містобудівництва декоративні властивості видів деревних рослин, ознайомитись у достатній мірі з їх біологічними та екологічними особливостями для найбільш раціонального використання в зеленому будівництві різних регіонів України.

При вивченні декоративної дендрології студенти використовують знання, здобуті ними під час освоєння ботаніки, ґрунтознавства, лісової метеорології, фізики, хімії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: видове багатство деревних рослин, знати відношення основних деревних та кущових видів до дії різних екологічних факторів;
вміти: підбирати асортимент перспективних деревних видів для декоративних, лісових та лісомеліоративних насаджень на території України.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття про рослинні угруповання. Їх біологічні, морфологічні та екологічні особливості.

Тема лекційного заняття 1. Вступ.

Декоративна дендрологія – частина ботаніки, яка вивчає видовий склад декоративних деревних рослин, їх декоративні якості, біологічні та екологічні особливості.

Предмет дисципліни, методи, складові частини. Історія виникнення, значення в садово-парковому будівництві.

Завдання декоративної дендрології, її досягнення, зв'язок з іншими дисциплінами.

Тема лекційного заняття 2. Основи вчення про рослинний покрив.

Основні поняття лісової геоботаніки та фітоценології. Поняття про геоботаніку і фітоценологію. Рослинність як предмет вивчення геоботаніки, фітоценології, екології. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.

Тема лекційного заняття 3, 4. Природні зони рослинності.

Поняття про природну зону. Вчення В. В. Докучаєва про природні зони. Поняття про рослинність ідеального континенту. Природні зони північної

півкулі Землі. Природні зони України: Полісся, Лісостеп, Степ. Гірські лісові райони, їх розміщення, природно-кліматичні умови, типи рослинності.

Тема лекційного заняття 5. Внутрішньовидова мінливість хвойних і листяних деревних рослин та її значення для садово-паркового будівництва.

Культивари хвойних і листяних рослин.

Тема лекційного заняття 6. Фітоценологія і типи лісу.

Фітоценологія як теоретична основа лісової типології. Закономірності складу, будови, розвитку і взаємодії рослинних угруповань з середовищем.

Фітоценоз, його визначення. Характерні особливості фітоценозу: конкуренція між видами і особинами; пригніченість більшості угруповання; створення сприятливих умов для одних рослин за рахунок інших; створення сприятливих умов одними рослинами для інших; створення особливої структури угруповання (ярусність); створення особливого середовища (грунт, мезо- і мікроклімат), мінливість угруповань в часі (сукцесії).

Фітоценози відкриті, закриті невироблені, закриті вироблені.

Тема лекційного заняття 7. Рослинні асоціації і типи лісу як лісові біоценози. Поняття про лісовий біогеоценоз. Наука про біогеоценози створена академіком В. М. Сукачевим. Біогеоценоз і екосистема.

Компоненти біогеоценозу: екотип (клімат + едафотоп), фітоценоз, зооценоз і мікроценоз.

Рослинна асоціація як сукупність фітоценозів однорідних по взаємовідношенням між видами рослин, структурі, видовому складові рослин і місцю зростання. Едифікатори асоціації.

Тип лісу – ділянки лісу однорідні по складу порід, ярусам рослин, фауні, комплексу умов і ін. Тип лісу і тип лісового фітоценозу.

Тема лекційного заняття 8. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці. Асоціації – основна систематична одиниця в геоботаніці. Група асоціації, формація, група формацій, клас формацій і тип рослинності.

Поняття про тип рослинності. Типи рослинності на території України.

Змістовий модуль 2. Декоративні якості деревних рослин.

Тема лекційного заняття 1. Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин.

Зміни декоративних якостей деревних рослин протягом року та їх використання в садово-парковому будівництві.

Тема лекційного заняття 2. Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності.

Декоративне значення форми стовбура, крони, текстури кори, інтенсивності росту рослин, їх довговічність.

Тема лекційного заняття 3. Будова, розміри та орнамент листків як елементи декоративності рослин.

Прості, складні, черешкові, сидячі листки, системи жилкування, форма листової пластинки та їх країв, міжвузля, прилистники, фактура, листова мозаїка, забарвлення листа як декоративні якості рослин.

Тема лекційного заняття 4. Декоративні якості квіток.

Будова, форма, розміри, колір, запах квіток і суцвіття як елементи декоративності рослин. Строки та тривалість цвітіння декоративних рослин.

Тема лекційного заняття 5. Декоративні якості плодів.

Розміри, форма, колір шишок і плодів як декоративні якості рослин. Зміна декоративності плодів у процесі дозрівання. Декоративні форми плодових рослин.

Тема лекційного заняття 6. Тривалість та строки вегетації, цвітіння, дозрівання плодів рослин, їх значення в садово-парковому будівництві.

Вічнозелені та листопадні рослини.

Змістовий модуль 3. Особливості використання деревних рослин при створенні садово-паркових об'єктів.

Тема лекційного заняття 1. Особливості мікроклімату та ґрунтових умов у населених пунктах.

Температура, склад повітря, світло. Температурний, повітряний, водний, сольовий режими ґрунту. Роль деревних рослин у покращанні мікроклімату в населених пунктах.

Тема лекційного заняття 2. Мистецтво зміни форми деревних рослин.

Загальні відомості про топіарне мистецтво. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп і масивів, формованих стін і живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.

Основні елементи композицій із зелених насаджень.

Тема лекційного заняття 3, 4. Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Поняття про рослинні угруповання. Їх біологічні, морфологічні та екологічні особливості.												
Тема 1. Декоративна дендрологія як наука, її предмет і методи.	2	2										
Діагностичні ознаки видів.	2			2								
Повторити діагностичні морфологічні ознаки видів.	4					4						
Тема 1. Декоративна дендрологія. Предмет дисципліни, методи, складові частини. Завдання декоративної дендрології, її досягнення, зв'язок з іншими дисциплінами.							4	4				
Діагностичні ознаки видів. Морфологічні особливості видів.							2			2		
Ознайомлення із основними положеннями та загальними поняттями з «Декоративної дендрології»							20					20
Тема 2. Основи вчення про рослинний покрив.												
Видова та внутрішньовидова різноманітність рослин.	2			2								
Вивчення внутрішньовидових систематичних одиниць.	6					6						
Тема 2. Основи вчення про рослинний покрив. Природні зони рослинності.							2	2				
Відділ Голонасінні.							4			4		
Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання голонасінних.							36					36
Тема 3. Природні зони рослинності.	2	2										
Діагностичні ознаки життєвих форм росту і груп росту.	2			2								
Вивчення внутрішньовидових систематичних	4					4						

одиниць.												
Тема 3. Фітоценологія та типи лісу. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.							2	2				
Відділ Голонасінні.							4			4		
Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання голонасінних.							10					10
Тема 4. Внутрішньовидова мінливість хвойних і листяних деревних рослин. Культивари хвойних і листяних рослин.	2	2										
Вивчення внутрішньовидової мінливості деревних видів.	2			2								
Ознайомлення з культиварним різноманіттям деревних видів.	6					6						
Тема 5. Фітоценологія і типи лісу.	2	2										
Морфологія стовбура, крони, гілок, пагонів.	2			2								
Поділ основних деревних видів України на життєві форми і групи росту.	6					6						
Тема 4. Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин. Зміни декоративних якостей деревних рослин протягом року та їх використання в садово-парковому будівництві.							2	2				
Відділ Покритонасінні.							4			4		
Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.							46					46
Тема 6. Рослинні асоціації і типи лісу як лісові біоценози. Поняття про лісовий біогеоценоз.	2	2										
Морфологія листя, бруньок, кореневої системи.	2			2								
Вивчення ознак вегетативних органів рослин.	6					6						
Тема 5. Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності. Декоративне значення форми стовбура, крони. Декоративне значення листків, квітів, плодів.							2	2				

<i>Відділ Покритонасінні.</i>							4			4		
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.</i>							26					26
Тема 7. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці. Поняття про тип рослинності.	2	2										
<i>Морфологія квіток, шишок, плодів, насіння.</i>	4			4								
<i>Вивчення генеративних органів рослин.</i>	6					6						
Тема 6. Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.							2	2				
<i>Відділ Покритонасінні.</i>							4			4		
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.</i>							36					36
Разом за змістовим модулем 1	66	12		16		38	210	14		22		174
Змістовий модуль 2. Декоративні якості деревних рослин.												
Тема 1. Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин.	2	2										
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Букові, Березові, Ліщинові</i>	6			6								
<i>Ведення фенологічних спостережень.</i>	20					20						
Тема 2. Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності. Декоративне значення форми стовбура, крони.	2	2										
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Вербові</i>	4			4								
<i>Повторити діагностичні морфологічні ознаки видів. Закріплення методики визначення видів рослин.</i>	6					6						
Тема 3. Будова, розміри та орнамент листків як елементи декоративності рослин.	2	2										
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Кленові, Маслинові.</i>	6			6								

[illegible]

<i>покращенні мікроклімату в населених пунктах.</i>												
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Магнолієві, Лимонникові, Барбарисові, Тутові, Платанові, Рутіві, Гірकोкаштанові.</i>	4			4								
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.</i>	8					8						
Тема 2. <i>Мистецтво зміни форми деревних рослин. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп, живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.</i>	2	2										
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.</i>	4			4								
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.</i>	10					10						
Тема 3. <i>Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.</i>	2	2										
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.</i>	4			4								
<i>Вивчення біологічних, екологічних особливостей, ареалів, використання покритонасінних.</i>	8					8						
Разом за змістовим модулем 3	44	6		12		26						
Усього годин	210	30		60		120						
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	210	30		60		120	210	14		22		174

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Діагностичні ознаки видів.	2
2.	Видова та внутрішньовидова різноманітність рослин.	2
3.	Діагностичні ознаки життєвих форм росту і груп росту.	2
4.	Визначення внутрішньовидової мінливості.	2
5.	Морфологія стовбура, крони, гілок, пагонів.	2
6.	Морфологія листя, бруньок, кореневої системи.	2
7.	Морфологія квіток, шишок, плодів, насіння.	4
8.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Букові, Березові, Ліщинові.	6
9.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Вербові.	4
10.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Кленові, Маслинові.	6
11.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Липові, Бруслинові.	4
12.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Бобові.	4
13.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Крушинові, Жимолостеві, Горіхові.	4
14.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Маслинкові, Фісташкові, Агрусіві, Деренові.	4
15.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Магнолієві, Лимонникові, Барбарисові, Тутові, Платанові, Рутові, Гірकोкаштанові.	4
16.	Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.	8
	Разом	60

5. Індивідуальні завдання

1. Вивчення внутрішньовидових систематичних одиниць.
2. Вибір об'єктів фенологічних спостережень.
3. Життєві форми деревних рослин.
4. Розподіл деревних рослин по групам росту.
5. Ознайомитись з незалежною і свідомою дією людини на рослини.
6. Вивчення філогенезу рослинного світу.
7. Вивчення особливої композиційного використання деревних рослин.
8. Ознайомлення з компонентами лісового біоценозу.
9. Поняття про тип рослинності.
10. Вчення В. В. Докучаєва про природні зони.
11. Культивари хвойних і листяних рослин.

12. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп і масивів, формованих стін і живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.

6. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Фенологія як наука, її завдання.
2. Поняття про умови місце зростання, екологічна пластичність рослин.
3. Поняття про ареал рослин. Типи ареалів. Групи рослин по відношенню до ареалів.
4. Біотичні екологічні фактори.
5. Життєвий цикл деревних рослин.
6. Поняття про екологічні фактори та екологічні властивості деревних рослин.
7. Поняття про вид і внутрішньовидові систематичні одиниці.
8. Поняття про фітоценоз, його особливості.
9. Особливості дії екологічних факторів на рослини.
10. Безареальні форми деревних рослин, їх господарське значення.
11. Значення дендрології в розвитку садово-паркового господарства.
12. Загальні відомості про дендрофлору України. Кількість видів, життєві форми, розподіл по регіонах, зонах.
13. Дендрологія як наука, її предмет, методи, завдання.
14. Хімічний склад ґрунту як екологічний фактор.
15. Фактори, що обумовлюють вертикальну поясність рослинності в Карпатах, вертикальні пояси, їх видовий склад.
16. Тепло як екологічний фактор. Групи деревних видів по відношенню до тепла.
17. Повітря як екологічний фактор. Класифікація деревних видів по реакції на шкідливі домішки в повітрі.
18. Біотичні екологічні фактори, які мають екологічне значення.
19. Ареальні форми деревних рослин та їх господарське значення.
20. Поняття про тип рослинності. Типи рослинності на території України.
21. Рельєф як екологічний фактор.
22. Поняття про життєві форми (біоморфи) деревних рослин. Групи деревних рослин за величиною.
23. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.
24. Вплив людини на рослини та рослинність.
25. Екологія рослин як наука. Групи екологічних факторів.
26. Фізичні властивості ґрунту як екологічний фактор.
27. Світло як екологічний фактор. Групи деревних видів по відношенню до світла.
28. Горизонтальна зональність рослинності, фактори, що її обумовлюють.
29. Вода як екологічний фактор. Групи рослин по відношенню до вологості.
30. Що вивчає декоративна дендрологія?
31. Історія виникнення декоративної дендрології.

32. Яке значення декоративної дендрології в садово-парковому будівництві?
33. З якими дисциплінами декоративна дендрологія має найбільший зв'язок?
34. Що входить до складу декоративних якостей деревних рослин?
35. Як змінюються декоративні якості рослин протягом року?
36. Форма стовбура та крони деревних рослин, їх значення для садово-паркового господарства.
37. Фактура, щільність крони як елементи декоративності рослин.
38. Форма (орнамент) і розмір, жилкування та фактура листків як елемент декоративності рослин.
39. Прості та складні листки, гетерофілія, забарвлення листка та їх декоративна цінність.
40. Розташування листків і листова мозаїка як елементи декоративності рослин.
41. Яке значення для садово-паркового господарства має тривалість та строки вегетації і цвітіння деревних рослин?
42. Назвіть декоративні якості квіток деревних рослин.
43. Як змінюються декоративні якості плодів покритонасінних рослин протягом їх досягання?
44. Як впливає колір і запах квітів деревних рослин на декоративність насаджень?
45. Що таке сади «безперервного» цвітіння?
46. Що таке внутрішньовидова мінливість деревних рослин?
47. Як використовується внутрішньовидова мінливість деревних рослин у садово-парковому будівництві?
48. Які культивари хвойних і листяних рослин найбільш широко використовуються в садово-парковому будівництві?
49. В чому відмінність мікроклімату лісових насаджень, відкритого простору та населених пунктів?
50. Які особливості ґрунтових умов у населених пунктах?
51. Як деревні рослини впливають на мікроклімат населених пунктів?
52. Що таке топіарне мистецтво?
53. Які деревні види придатні для створення солітерів і бордюрів?
54. Які деревні види придатні для стрижених стін і живих огорож?
55. Які ліани придатні для вертикального озеленення?
56. Назвіть основні елементи композицій із зелених насаджень.
57. Яким чином і з якою метою проводиться районування території України для цілей садово-паркового будівництва?
58. Перерахуйте райони України для садово-паркового будівництва та вкажіть особливості їх природно-кліматичних умов.
59. Наведіть асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Поліссі України.
60. Який асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу та Степу України?

7. Методи навчання

1. Зразки пагонів голонасінних.
2. Зразки шишок голонасінних.
3. Гербарій пагонів покритонасінних в облистяному стані.
4. Гербарій пагонів покритонасінних в безлистому стані.
5. Зразки насіння досліджуваних деревних видів.
6. Карти ареалів основних деревних видів для садово-паркових об'єктів.
7. Експозиційні стенди зі зразками пагонів, шишок, насіння.
8. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.
9. Колекційні насадження деревних видів у Ботанічному саду НУБіП України.

8. Форми контролю

Екзамен

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$$

10. Методичне забезпечення

1. Ковалевський С. Б. Декоративна дендрологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання лабораторних завдань студентами факультету садово-паркового господарства та ландшафтної архітектури стаціонарного навчання. – К.: Вид. НАУ, 2004. – 37 с.

2. Ковалевський С. Б., Кухарська М. О., Дубчак М. Ю. Декоративна дендрологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання лабораторних завдань студентами факультету садово-паркового господарства

та ландшафтної архітектури денної форми навчання. Напрямок підготовки 6.090103 – Лісове і садово-паркове господарство. – К.: ЦП «Континент», 2012. – 63 с.

3. Калініченко О. А., Ковалевський С. Б. Декоративна дендрологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання лабораторних завдань студентами лісогосподарського факультету стаціонарного навчання за спеціальністю: 7.130402 – “Садово-паркове господарство”. – К.: Вид. НАУ, 2000. – 36 с.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / Кохно М. А., Гордієнко В. І., Захаренко Г. С. та ін.; за ред. М. А. Кохна, С. І. Кузнецова; НАН України, Нац. бот. сад ім. М. М. Гришка. – К.: Вища школа, 2001. – 207 с., іл.

2. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина І. Довідник / Кохно М. А., Пархоменко Л. І., Зарубенко А. У. та ін.; за ред. М. А. Кохна. – К.: Фітосоціоцентр, 2002. – 448 с., іл.

3. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина ІІ. Довідник / Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. та ін.; за ред. М. А. Кохна та Н. М. Трофименко. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 716 с., іл.

4. Заячук В. Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник / В. Я. Заячук. – Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2005. – 176 с.

5. Заячук В. Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник / В. Я. Заячук. – Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2004. – 408 с.

6. Заячук В. Я. Дендрологія: Підручник / В. Я. Заячук. – Л.: Апріорі, 2008. – 656 с.

7. Колесников А. И. Декоративная дендрология / А. И. Колесников – М.: Лесн. пром-сть, 1974. – 703 с.

8. Колесников А. И. Декоративные формы древесных пород / А. И. Колесников – М., Лесн. пром-сть, 1958. – 272 с.

Допоміжна:

1. Булыгин Н. Е. Дендрология. Учебное пособие для ВУЗов / Н. Е. Булыгин – М.: Агропромиздат, 1985. – 280 с.

2. Галактіонов І. І. Декоративні рослини природної флори України. Довідник / І. І. Галактіонов – К.: Вища школа, 1977. – 325 с.

3. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Покрытосеменные. Справочное пособие / под общ. ред. Кохно Н. А. – К.: Наук. думка, 1986. – 720 с.

4. Деревья и кустарники. Справочник / под ред. Л. И. Рубцова. – К.: Наук. думка, 1974. – 589 с.

5. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навчальний посібник / О. А. Калініченко – К.: Вища школа, 2003. – 199 с.
6. Качалов А. А. Деревья и кустарники / А. А. Качалов – М.: Лесная промышленность, 1970. – 406 с.
7. Керн Э. Э. Ареалы распространения важнейших экзотов и результаты их натурализации / Э. Э. Керн // Тр. по прикл. ботанике, генетике и селекции, 1925. – С. 27–58.
8. Коршиков И. И. Адаптация растений к условиям техногенно загрязнённой среды / И. И. Коршиков – К.: Наукова думка, 1996. – 238 с.
9. Кохно М. А. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні / Кохно М. А., Кузнецов С. І. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 48 с.
10. Кохно Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине / Кохно Н. А., Курдюк А. М. – К.: Наук. думка, 1994. – 188 с.
11. Кремер Б. П. Деревья: местные и завезенные виды Европы: Пер. с нем. / Б. П. Кремер – М.: Астрель, 2002. – 288 с.
12. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: Підручник / В. П. Кучерявий – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
13. Лапин П. И. Сезонные ритмы развития древесных растений и их значение для интродукции / П. И. Лапин // Бюллетень Главного ботанического сада. – 1967. – Вып. 65. – С. 13–18.
14. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення / О. О. Лаптев – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 128 с.
15. Липа О. Л. Дендрологія з основами акліматизації / О. Л. Липа – К.: Вища школа, 1977. – 224 с.
16. Определитель высших растений Украины / Д. Н. Доброчаев, М. И. Котов, Ю. Н. Прокудин и др. – К.: Наукова думка, 1987. – 548 с.
17. Пушкар В. В. Порайонний асортимент дерев і кущів України / Пушкар В. В., Кузнецов С. І., Левон Ф. М. – К.: Держбуд України, 1998. – 187 с.
18. Рубцов Л. И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре / Л. И. Рубцов – К.: Наукова думка, 1977. – 272 с.
19. Тахтаджян А. Л. Система и филогения цветковых растений / А. Л. Тахтаджян – М. –Л.: Наука, 1966. – 611 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Літературні джерела
2. Електронні ресурси

Тезисний варіант анотацій лекцій

Лекція 1. Вступ.

Декоративна дендрологія – частина ботаніки, яка вивчає видовий склад декоративних деревних рослин, їх декоративні якості, біологічні та екологічні особливості.

Предмет дисципліни, методи, складові частини. Історія виникнення, значення в садово-парковому будівництві.

Завдання декоративної дендрології, її досягнення, зв'язок з іншими дисциплінами за напрямом підготовки.

Лекція 2. Основи вчення про рослинний покрив.

Основні поняття лісової геоботаніки та фітоценології. Поняття про геоботаніку і фітоценологію. Рослинність як предмет вивчення геоботаніки, фітоценології, екології. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.

Лекція 3,4. Природні зони рослинності.

Поняття про природну зону. Вчення В. В. Докучаєва про природні зони. Поняття про рослинність ідеального континенту. Природні зони північної півкулі Землі. Природні зони України: Полісся, Лісостеп, Степ. Гірські лісові райони, їх розміщення, природно-кліматичні умови, типи рослинності.

Лекція 5. Фітоценологія і типи лісу.

Фітоценологія як теоретична основа лісової типології. Закономірності складу, будови, розвитку і взаємодії рослинних угруповань з середовищем.

Фітоценоз, його визначення. Характерні особливості фітоценозу: конкуренція між видами і особинами; пригніченість більшості угруповання; створення сприятливих умов для одних рослин за рахунок інших; створення сприятливих умов одними рослинами для інших; створення особливої структури угруповання (ярусність); створення особливого середовища (грунт, мезо- і мікроклімат), мінливість угруповань в часі (сукцесії).

Фітоценози відкриті, закриті невироблені, закриті вироблені.

Лекція 6. Рослинні асоціації і типи лісу як лісові біоценози.

Поняття про лісовий біогеоценоз. Наука про біогеоценози створена академіком В. М. Сукачовим. Біогеоценоз і екосистема.

Компоненти біогеоценозу: екотип (клімат + едафотоп), фітоценоз, зооценоз і мікроценоз.

Рослинна асоціація як сукупність фітоценозів однорідних по взаємовідношенням між видами рослин, структурі, видовому складові рослин і місцю зростання. Едифікатори асоціації.

Тип лісу – ділянки лісу однорідні по складу порід, ярусам рослин, фауні, комплексу умов і ін. Тип лісу і тип лісового фітоценозу.

Лекція 7. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.

Асоціації – основна систематична одиниця в геоботаніці. Група асоціації, формація, група формацій, клас формацій і тип рослинності.

Поняття про тип рослинності. Типи рослинності на території України.

Лекція 8. Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин.

Зміни декоративних якостей деревних рослин протягом року та їх використання в садово-парковому будівництві.

Лекція 9. Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності.

Декоративне значення форми стовбура, крони, текстури кори, інтенсивності росту рослин, їх довговічність.

Лекція 10. Будова, розміри та орнамент листків як елементи декоративності рослин.

Прості, складні, черешкові, сидячі листки, системи жилкування, форма листової пластинки та їх країв, міжвузля, прилистники, фактура, листова мозаїка, забарвлення листа як декоративні якості рослин.

Лекція 11. Декоративні якості квіток.

Будова, форма, розміри, колір, запах квіток і суцвіття як елементи декоративності рослин. Строки та тривалість цвітіння декоративних рослин.

Лекція 12. Декоративні якості плодів.

Розміри, форма, колір шишок і плодів як декоративні якості рослин. Зміна декоративності плодів у процесі дозрівання. Декоративні форми плодових рослин.

Лекція 13. Тривалість та строки вегетації, цвітіння, дозрівання плодів рослин, їх значення в садово-парковому будівництві.

Вічнозелені та листопадні рослини.

Лекція 14. Внутрішньовидова мінливість хвойних і листяних деревних рослин та її значення для садово-паркового будівництва.

Декоративні форми хвойних і листяних рослин.

Лекція 15. Особливості мікроклімату та ґрунтових умов у населених пунктах.

Температура, склад повітря, світло. Температурний, повітряний, водний, сольовий режими ґрунту. Роль деревних рослин у покращанні мікроклімату в населених пунктах.

Лекція 16. Мистецтво зміни форми деревних рослин.

Загальні відомості про топіарне мистецтво. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп і масивів, формованих стін і живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.

Основні елементи композицій із зелених насаджень.

Лекція 17, 18. Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.